

Vi ska inte föra krig i Afghanistan

De senaste dagarnas debatt om eventuella svenska bidrag med flyg till internationella insatser har innehållit ett antal osakliga inlägg om Försvarmaktens motiv för att föreslå framtida bidrag med JAS Gripen-förband.

Vi vill därför här ge en bakgrund till våra ställningstaganden, som återfinns i myndighetens kommande budgetunderlag.

Att bidra till internationella fredsfrämjande insatser är en av Försvarmaktens huvuduppgifter. Uppgiften är inte ny. Försvarmakten har på olika sätt bidragit till FN-, EU- och Natoleda insatser under mer än femtio år.

Det har mest handlat om insatser med arméförband, men även marinen och flygvapnet har givit viktiga bidrag. Marinen har till exempel under de senaste tio åren bidragit till internationella minröjningsinsatser och deltar just nu i FN-insatsen i Libanon. Flygvapnets transportflyg har viktiga uppgifter i nästan alla våra internationella insatser.

Regeringen har gett Försvarmakten en tydlig inriktning om att höja ambitionsnivån i internationella fredsinsatser. Även den tidigare socialdemokratiska regeringens inriktning gick åt samma håll. Både en kvantitativ och en kvalitativ ambitionsökning har eftersträvat. Den kvalitativa delen handlar inte minst om att kunna bidra med alla typer av förmågor. Det betyder stridskrafter ur alla försvarsgrenar.

På regeringens uppdrag förbereder Försvarmakten ett underlag för nästa års budgetproposition. Regeringen har bett Försvarmakten att lämna förslag till internationella insatser under 2008 och 2009.

I motsats till vad som hävdats i debatten finns en efterfrågan på den typ av förmåga som Jas 39 Gripen har. Det mest konkreta exemplet just nu är i Afghanistan.

Ett antal länder har där de senaste åren bidragit med flygförband till den av FN mandaterade ISAF-styrkan. Det är till denna internationella säkerhets- och återuppbyggnadsstyrka som Sverige sedan flera år bidrar med markförband. De länder som kan ge denna typ av kvalificerade bidrag är få. Norge, Danmark och Nederländerna har bidragit med F-16, och Tyskland förbereder som bäst en insats med Tornadoflygplan. Det handlar i samtliga fall om bidrag som är begränsade i antal och tid. Det krävs alltså att många länder bidrar för att över tiden upprätthålla förmågan.

FN skulle förvisso inte hälsa ett svenskt principiellt nej till att ställa upp med flygstridskrafter med tillfredsställelse. Afghanistan är ett i stora delar väglöst land med en yta som är 40 procent större än Sveriges. Flyget bidrar med en unik förmåga att täcka det vidsträckta operationsområdet. Det gäller i stor utsträckning underrättelseinhämtning, men också förmåga att vid behov ingripa med vapenmakt till skydd av de utsatta och små markförband som verkar över ytan.

Läget i det svenska insatsområdet i norra Afghanistan har jämfört med andra delar av landet varit förhållandevis lugnt, men det hindrar inte att vetskapen om möjligheten till undsättning genom luften är en trygghetsfaktor även för de svenska soldaterna.

Vi behöver inte gå längre än till den närbelägna norska styrkan för att finna exempel på hur flygstödet nyligen har spelat en avgörande roll för att klara personalens säkerhet i en svår situation. I debatten har kostnadsskäl anförts som grund för uppfattningen att Sverige enbart borde ställa upp med stridskrafter på marken. Riksdag och regering har tydligt angett att Försvarmakten ska hålla även flygförband i beredskap för internationella insatser. Det ter sig därför minst sagt märkligt om den förmågan inte skulle kunna tas i anspråk när den nu efterfrågas.

Låt oss vara tydliga: det är inte en fråga om ett PR-jippo när Sverige deltar i internationella insatser, vare sig för Försvarmakten eller för enskilda materielsystem.

Alla fredsfrämjande insatser utgår från de åtaganden som Sverige som nation tagit på sig gentemot det internationella samfundet. Det är heller inte fråga om övning, detta är skarp verksamhet.

Men det är inte fråga om att föra krig, detta är fredsfrämjande insatser. Just nu gör närmare 1 000 svenska män och kvinnor avkall på bekvämlighet och svensk trygghet för att, under omständigheter som inte är riskfria, göra världen lite säkrare för oss alla.

Att i det sammanhanget tala om PR-jippon är enligt vår mening felaktigt och stötande.

Håkan Syrén

överbefälhavare

Jan Jonsson
Försvarmaktens insatschef